

Evaluering og videreførelse af Projekt CenSec Klyngeudvikling

**med henblik på etablering af
nationalt innovationsnetværk i 2014**

10. juli 2012

CenSec - N.O. Hansens Vej 4 - DK-7470 Karup - Tel. +45 8610 0370 - www.censec.dk

1. Indledning

Region Midtjylland har en stærk base af metal-, elektronik- og softwarevirksomheder inden for højteknologiske vækstindustrier som security, space og aerospace. I 2007 dannede en række af disse virksomheder klyngeorganisationen, CenSec, der med støtte fra Region Midtjyllands Klyngeprogram har udviklet sig til en af Danmarks absolut stærkeste, industridrevne klynger inden for højteknologiske industriproduktion¹.

I 2009 bevilligede Region Midtjylland og Erhvervs- og Byggestyrelsen således knap 20 mio. kr. til Projekt CenSec Klyngeudvikling (PCK) med det formål at udvikle den spirende klyngeorganisation, CenSec til en stærk, international orienteret vækstklunge inden for security, space og aerospace industrien.

Projektet og CenSec blev i juni 2012 evalueret af Oxford Research. Hovedkonklusionen i evalueringen er, at projektet har resulteret i et markant kompetenceløft og profilering af mange SMV'er inden for security, space og aerospace industrien, og at de første forretningsmæssige resultater i form af nye ordrer og jobs begynder at vise sig.

Oxford Research anbefaler derfor, at man viderefører klyngeprojektet, når det slutter ved udgangen af 2012. De danske SMV'er har stadig brug for CenSec og netværket for at komme bedre i indgreb med markedet og for at realisere det store eksportpotentiale på området. Et potentiale, som Oxford Research tidligere har anslået til 20 mia. kr. om året².

Oxford Research anbefaler særligt, at CenSec fremover intensiverer de mere målrettede og fagspecifikke netværksaktiviteter inden for CenSecs hovedforretningsområder. Det er her, CenSec kan skabe ekstra værdi for virksomhederne, og det er her de store erhvervmæssige udviklingspotentialer ligger.

Oxford Research understreger i den forbindelse, at hvis danske industrivirksomheder skal have succes med at øge deres salg til den globale security, space og aerospace og relaterede spin-off markeder, er det helt afgørende, at det lykkes dem at skærpe deres internationale konkurrenceevne på en række centrale områder. For de fleste virksomheder betyder det, at de skal styrke deres:

- Innovationskraft.
- Globale forretningsforståelse.
- Evne og vilje til at indgå i forretningsnetværk.

Oxford Research peger endvidere på, at der ligger oplagte forretningsmuligheder i at udvide CenSecs faglige og branchemæssige fokus med andre, tilgrænsende højteknologiske områder, fordi virksomhederne i

Fakta om Projekt CenSec Klyngeudvikling

- 400 virksomhedsbesøg siden 2009.
- 50 konferencer, seminarer og netværksmøder med over 2.000 virksomhedsdeltagere.
- 200 deltagere i CenSecs kvalitetsstyringsprogram herunder 25 kvalitetsscreeninger.
- 20 virksomheder herefter i gang med at opgradere deres kvalitetssystemer. Flere til aerospace industriens høje standarder.
- Etablering af CenSec helikopter offset projekt med 16 virksomheder. Forventer ordrer og teknologioverførsel for 500 mio. kr.
- Etablering af Aarhus Letbaneklynge. Målet er at få del i de 75 mia. kr., Danmark investerer på jernbaneområdet de næste 15 år.
- Etablering af Danish Advanced Manufacturing & Research Center.

¹ NPGE klyngeanalyse 2011 med deltagelse af 177 nordeuropæiske klynger. Analysen blev gennemført af Dr. Gert Meier fra VDI/VDE IT (Kompetenznetze Deutschland).

² Jakob Stoumann, Oxford Research: Kortlægning og analyse af den danske forsvars- og sikkerhedsindustri (2009)

mange tilfælde kan overføre deres konkurrencemæssige fordele fra et forretningsområde til et andet beslægtet område.

Endelig peger Oxford Research på, at der ligger et stort erhvervsmæssigt potentiale gemt i at kryds- og sammentænke danske kompetencer inden for security, space og aerospace industrien med andre erhvervsområder, hvor Danmark allerede har en styrkeposition.

Et eksempel herpå er etableringen af Danish Advanced Manufacturing & Research Center (DAMRC), hvor man i tæt samarbejde med verdens førende videncentre inden for advanced manufacturing arbejder for at introducere og overføre den globale aerospace industris avancerede produktionsteknologier og materialer til danske produktionsvirksomheder. Teknologier, der kan være med til at bevare danske produktionsvirksomheders konkurrenceevne overfor lavtlønsområderne.

DAMRC fokuserer særligt på at sammentænke den globale aerospace industri med den stærke vindmølleindustri i Midtjylland, fordi der ligger et meget stort potentiale i at krydse den teknologiske udvikling mellem de to industrier fx inden for udvikling og bearbejdning kompositter. Verdens største flyproducent, Boeing og verdens største vindmølleproducent, Vestas er blandt medlemmerne af DAMRC.

DAMRC, der er etableret med støtte fra PCK og CenSec, er sammen med CenSec lead partner i det nye, ansøgte klyngeprojekt.

2. Aktiviteter

På baggrund af de seneste års erfaringer og Oxford Researchs anbefalinger ønsker CenSec og DAMRC at videreføre og videreudvikle en række nye, markedsdrevne nætværksaktiviteter med det formål at styrke dansk industris globale konkurrenceevne inden for security, space, aerospace og andre højteknologiske industrier. Indsatsen skal i særlig grad rettes mod at øge virksomhedernes innovationskraft og globale forretningsforståelse samt deres evne og vilje til at indgå i forretningsbaserede netværksamarbejder.

CenSec og DAMRC ønsker også at gennemføre en analyse, der skal kortlægge nye vækstområder inden for højteknologiske industri.

Endelig er det et implicit mål, at projektet skal kvalificere CenSec til at blive godkendt som innovationsnetværk for security, space og aerospace og andre højteknologiske industrier. En sådan godkendelse vil sikre CenSec et godt fundament for at videreføre klyngeindsatsen efter 2014.

Følgende gives en beskrivelse af projektets to hovedaktivitetsgrupper.

1. Klyngeanalyse: Nye vækstområder inden for højteknologisk industri.
2. Virksomhedsudvikling i netværk og specialiseret rådgivning.

Hovedvægten er lagt på aktiviteten 'Virksomhedsudvikling i netværk', fordi CenSec og DAMRC alene ønsker at søge Vækstforum om tilskud til denne aktivitet.

Klyngeanalysen vil blive finansieret af RTI.

De specialiserede rådgivningsforløb skal virksomhederne selv finansiere. I de tilfælde, hvor det er muligt og relevant, vil CenSec og DAMRC hjælpe virksomhederne med at søge tilskud hjem fra fx væksthushenes rådgivningsprogrammer, GlobalMidt og Eksportrådet. Det er et mål, at CenSec og DAMRC iværksætter 15

specialiserede rådgivningsforløb med støtte fra Væksthus programmerne, GLOBALmidt eller Eksportrådet, og 5 innovationsprojekter med støtte fra fx Genvej til ny viden eller Højteknologifonden.

2.1. Analyse: Nye vækstområder inden for højteknologisk industri

Som nævnt ovenfor ønsker CenSec og partnerne bag projektet at gennemføre en analyse, der skal identificere hvilke nye højteknologiske områder, CenSec med fordel kan fokusere på fremover for at realisere de nye, potentielle forretningsmuligheder, der opstår ved en udvidelse af CenSecs fokusområder og målgruppe og ved at kryds- og sammentænke danske kompetencer inden for security, space og aerospace industrien med andre erhvervsområder, hvor Danmark allerede har en styrkeposition. Analysen vil allerede blive opstartet i 2012 og forventes færdig medio 2013. CenSec og Alexandra Instituttet får ansvaret for gennemførelsen af analysen, der som nævnt ovenfor finansieres af RTI.

RTI har endvidere valgt at finansiere udviklingen af et sæt netværksbaserede innovationsmetoder og – værktøjer til CenSecs klyngefacilitatorer, så de i samarbejde med relevante partnere bliver i stand til at yde virksomhederne en bedre hjælp i deres bestræbelser på, at udvikle nye produkter, globale forretningsmodeller og forretningsnetværk, jf. afsnit 2.2. Aalborg Universitet får ansvaret for løsningen af denne opgave.

Endelig har RTI bevilliget et beløb til CenSec og de andre projektpartnere, som skal bruges til at lave en ansøgning om at få godkendt et innovationsnetværk for security, space, aerospace og andre højteknologiske industrier i 2014.

Der søges ikke om tilskud fra Region Midtjylland til denne del af projektet, der finansieres fuld ud af RTI.

RTI samlede tilskud beløber sig til 2.500.000 kr.

2.2. Virksomhedsudvikling i netværk

Målet med den anden hovedaktivitet i projektet, 'Virksomhedsudvikling i netværk' er at gennemføre en række basis netværksaktiviteter med fokus på videnopbygning, afklaring og vejledning inden for følgende fire indsatsfelter:

1. Market & technology intelligence.
2. Strategiudvikling.
3. Produkt- og teknologiudvikling.
4. Eksport og internationalisering.

Organisering

For at sikre en større fokusering og virksomhedsrelevans vil basisaktiviteterne som udgangspunkt blive gennemført inden for CenSec og DAMRCs nuværende forretningsområder, hvor det erhvervmæssige potentiale vurderes at være størst for dansk industri. Det drejer sig p.t. om følgende områder:

- Aerospace.
- Satellitbaseret kommunikation, navigation og monitorering.
- Homeland security (inkl. IT- og cyber security).
- Land security & green defense.
- Railway.

-
- Advanced manufacturing med særlig focus på kompositter (DAMRC).

Rent organisatorisk vil CenSec og DAMRC oprette et netværk for hvert forretningsområde og bemande det med en faglig kompetent klyngefacilitator, der kan bidrage med branchespecifik ekspertviden inden for fx forretningsudvikling, teknologi, relationsopbygning eller lignende.

Målgruppe

Alle virksomheder med interesse for security, space, aerospace og andre højteknologiske industrier kan deltage i basisaktiviteterne. Det er dog et krav, at virksomheder skal være medlem af CenSec eller DAMRC under de til enhver tid gældende vilkår for medlemskab heraf.

Følgende gives en kort beskrivelse af basisaktiviteterne i de fire indsatsfelter.

2.2.1. Market & technology intelligence

De overordnede mål med indsatsfeltet 'Market & technology Intelligence' er:

- At styrke virksomhedernes markeds- og teknologiindsigt inden for security, space, aerospace og andre højteknologiske industrier.
- At identificere nye behov, idéer og teknologier, der kan oparbejdes til nye, globale forretningsmuligheder og udviklingsprojekter.

Realiseringen af målene skal ske ved at gennemføre følgende basisaktiviteter:

a) Branchenyheder

CenSec og DAMRC skal løbende opdatere sine hjemmesider og udsende nyhedsbreve og direct mails til virksomhederne med relevante branchenyheder og andre efterspurgte informationer som fx aktuelle projekter, udbud eller arrangementer.

Mål

- Udsendelse af 1 nyhedsbrev om måneden (juli undtaget).
- 80 pct. af CenSecs medlemmer er tilfredse eller meget tilfredse med de brancheinformationer m.m., CenSec udsender via hjemmesiden, nyhedsbreve og direct mails.

b) Netværksmøder

CenSec og DAMRC skal planlægge og afholde netværksmøder inden for de valgte forretningsområder med indlæg fra nogle af branchens hovedaktører om aktuelle og efterspurgte temaer.

Mål

- Afholdelse af 15 netværksmøder med 500 deltagere i alt.
- 80 pct. af CenSecs medlemmer er tilfredse eller meget tilfredse med CenSec netværksmøder.

c) Identificering af nye forretningsmuligheder

CenSec og DAMRC skal løbende holde møder og etablere samarbejder med relevante slutkunder, internationale leverandører, videninstitutioner og branchens virksomheder med henblik på at identificere nye brugerbehov, idéer og teknologier, der kan oparbejdes til nye, globale forretningsmuligheder.

Mål - Identificering af 25 nye, potentielle forretningsmuligheder.

2.2.2. Strategiudvikling

Det overordnede mål med indsatsfeltet 'Strategiudvikling' er:

- At afklare netværksmedlemmernes markedsmuligheder og behov for teknologi- og kompetenceudvikling for at kunne realisere nye, potentielle markedsmuligheder med særlig fokus på det globale marked.

Realiseringen af målet skal ske ved at gennemføre følgende basisaktiviteter:

a) Kollektivt markeds- og teknologiafklaringsforløb

CenSec og DAMRC skal gennemføre kollektive markeds- og teknologiafklaringsforløb over 3-4 workshops (ca. 50 timer) med deltagelse af typisk 4-6 virksomheder pr. forløb. Forløbene vil være tilpasset de enkelte grupper af virksomheder og kan fx tage udgangspunkt i et af de udvalgte forretningsområder, i et segment herfra eller i et konkret projekt. Der vil blive anvendt metoder fra klassisk strategiudvikling og teknologi road maps, men også nye teorier og metoder inden for global business model innovation. Resultatet af hvert forløb dokumenteres i en strategi og teknologiudviklingsplan. Hvis virksomhederne ønsker specialiseret rådgivningshjælp til videreudvikling og implementering af deres strategi- og teknologiudviklingsplanerne, vil CenSec og DAMRC henvise dem til eventuelle relevante kollektive tilbud i Væksthusenes rådgivningsprogrammer fx KLYNGEmidt.

Mål - Gennemførelse af 5 kollektive markeds- og teknologiafklaringsforløb med deltagelse af 25 virksomheder i alt.
- Udarbejdelse af 5 kollektive strategi- og teknologiudviklingsplanerne.
- Klargøring og gennemførelse af 2 kollektive rådgivningsforløb.

b) Individuelle markeds- og teknologiafklaringsforløb

CenSec og DAMRC skal gennemføre individuelle markeds- og teknologiafklaringsforløb á max. 20 timers varighed. Forløbene vil være tilpasset de enkelte virksomheder, men typisk tage udgangspunkt i Væksthjuls screening og/eller et afsluttet kollektivt afklaringsforløb. Resultatet af hvert forløb dokumenteres i en strategi- og teknologiudviklingsplan. Hvis virksomhederne ønsker specialiseret rådgivningshjælp til videreudvikling og implementering af deres strategi- og teknologiudviklingsplanerne, vil CenSec og DAMRC henvise dem til eventuelle relevante tilbud i Væksthusenes rådgivningsprogrammer fx VÆKSTmidt Accelerator.

Mål - Gennemførelse af 15 individuelle markeds- og teknologiafklaringsforløb.
- Udarbejdelse af 15 strategi- og teknologiudviklingsplanerne.
- Klargøring og gennemførelse af 5 individuelle, specialiserede rådgivningsforløb.

2.2.3. Produkt- og teknologiudvikling

Det overordnede mål med indsatsfeltet 'Produkt- og teknologiudvikling' er:

-
- At identificere, oparbejde og igangsætte fælles innovationsprojekter med særlig fokus på udvikling af nye produkter og services til den globale security, space og aerospace industri og andre højteknologiske industrier og advanced manufacturing udviklingsprojekter.

Realiseringen af målet skal ske ved at gennemføre følgende basisaktiviteter:

a) Matchmaking

CenSec og DAMRC skal med afsæt i de identificerede forretnings- og innovationsmuligheder forberede og afholde matchmaking arrangementer, hvor virksomheder, forskere og brugere m.fl. inden for et forretningsområde og evt. andre relevante forretningsområder får mulighed for at møde hinanden og præsentere deres behov, idéer og teknologi med henblik på at udvikle nye innovationsprojekter. Matchmaking arrangementerne kan tage udgangspunkt i et bestemt forretnings- eller teknologiområde, et bestemt tema eller lignende. Setup'et for matchmaking arrangementerne vil blive tilpasse den enkelte situation.

- Mål
- Gennemførelse af 10 matchmaking forløb.
 - Identificering af 25 potentielle innovationsprojekter.

b) Projektudvikling

CenSec og DAMRC skal med afsæt i de identificerede projektforslag oparbejde, klargøre og iværksætte nye innovationsprojekter. Udviklingen af de nye projekter vil ske i tæt samarbejde med relevante videninstitutioner. Det er endvidere et kardinalpunkt, at der til hvert produktudviklingsprojekt udarbejdes en mini-forretningsplan, der bl.a. indeholder et forslag til en global forretningsmodel for produktet eller servicen. CenSec og DAMRC hjælper virksomhederne med at finde funding til gennemførelse af innovationsprojekterne fx via Højteknologifonden eller Genvej til ny viden.

- Mål
- Gennemførelse af 10 projektudviklingsforløb.
 - Klargøring og gennemførelse af 5 innovationsprojekter.

2.2.4. Eksport og internationalisering

Det overordnede mål med indsatsfeltet 'Eksport og internationalisering' er:

- at styrke profileringen af danske virksomheder overfor potentielle internationale leverandører, slutkunder og andre hovedinteressenter inden for security, space, aerospace og andre højteknologiske industrier.

Realiseringen af målet skal ske ved at gennemføre følgende basisaktiviteter:

a) Internationale messebesøg

CenSec og DAMRC skal med udgangspunkt i en afklaring af virksomhedernes behov og interesser hjælpe virksomhederne med at igangsætte en proces, der kan lede frem til et fælles messebesøg i udlandet for typisk 6-8 virksomheder. Ønsker virksomheder hjælp til selve planlægningen og gennemførelsen af et internationalt messebesøg, vil CenSec og DAMRC henvise dem til eventuelle relevante kollektive tilbud i Væksthusenes rådgivningsprogrammer fx KLYNGEmidt eller GLOBALmidt.

-
- Mål - Gennemførelse af 3 internationale messebesøg med deltagelse af 18 virksomheder i alt.

b) Business missions (kunde- og leverandørmøder)

CenSec og DAMRC skal med udgangspunkt i en afklaring af virksomhedernes behov og interesser hjælpe virksomhederne med at igangsætte en proces, der kan lede frem til fælles business missions rette mod nye, potentielle kunder, leverandører og samarbejdspartnere på et udenlandsk marked. Der vil typisk deltage 6-8 virksomheder på hver business mission. Ønsker virksomheder hjælp til selve planlægningen og gennemførelsen af et business mission, vil CenSec og DAMRC henvise dem til eventuelle relevante kollektive tilbud i Væksthusenes rådgivningsprogrammer fx KLYNGEmidt eller GLOBALmidt

- Mål - Gennemførelse af 3 business missions med deltagelse af 18 virksomheder i alt.

c) Fælles salgs- og eksportnetværk

CenSec skal med udgangspunkt i virksomhedernes behov og interesser hjælpe virksomhederne med at identificere og forberede etablering af fælles salgs- og eksportnetværk. Virksomhederne skal selv finansiere planlægningen og gennemførelsen af salgs- og eksportnetværkene. Hvis relevant vil CenSec og DAMRC henvise dem til eventuelle kollektive tilbud i Væksthusenes rådgivningsprogrammer fx KLYNGEmidt eller GLOBALmidt.

- Mål - Iværksættelse af 2 fælles salgs- og marketing projekter med deltagelse af 12 virksomheder i alt.

3. Effekter

Security, space og aerospace industrien betragtes på globalt plan som et af de mest betydningsfulde industrielle vækstområder med en samlet årlig omsætning på mere end 1.500 mia. kr. og en betydelig viden- og teknologispredning til de omkringliggende industrier og erhverv. Oxford Research har anslået det danske eksportpotentiale alene på dette område til mere end 20 mia. kr. om året.

Med en gennemførelse af projektet vil der være skabt et godt fundament for at styrke innovationskraften og den globale forretningsforståelse i de danske virksomheder inden for security, space og aerospace industrien og andre tilgrænsende, højteknologiske industrier og dermed et godt fundament for at realisere det store markedspotentiale på området.

Initiativet dækker dog over et område, hvor der arbejdes med lange tidshorisonter. Vejen til markedet er alt fra 3 til 15 år, og det kan derfor være svært at udføre nogle troværdige effektmål på eksport, omsætning og beskæftigelse inden for projektperioden. Et forsigtigt skøn vil være, at projektet på relativ kort sigt kan resultere i 3 nye forretningsnetværk, 100 nye jobs, en meromsætning på 100 mio. kr. og en øget eksport på 75 mio. kr. En efterfølgende etablering af et innovationsnetværk for Security, Space, Aerospace og andre højteknologiske industrier i Danmark forventes på sigt at resultere i en samlet dansk eksport på 20 mia. kr. om året inden for området.

For den enkelte virksomhed, der deltager i projektet gælder følgende effektkrav:

- Virksomheder, som benytter en stor Vækstpakke, skal opnå vækst på mindst 10 % årligt i enten eksport, omsætning eller værditilvækst i 3 år efter forløbets afslutning.

- Virksomheder, som benytter en lille Vækstpakke, skal opnå vækst på mindst 5 % årligt i enten eksport, omsætning eller værditilvækst i 3 år efter forløbets afslutning.
- Virksomheder, som benytter Strategiske forretningsnetværk, Business Missions eller Markedsbesøg, skal opnå vækst på mindst 5 % årligt i enten eksport, omsætning eller værditilvækst i 3 år efter forløbets afslutning.

Evaluering

Projektet vil blive evalueret af en ekstern konsulent med henblik på at dokumentere projektets resultater og effekter. Region Midtjylland skal godkende evaluatoren og oplægget til en evaluering.

4. Organisering

Bag initiativet står et stærkt partnerskab med CenSec, Alexandra Institutet, Aalborg Universitet, DTU og DAMRC i spidsen.

CenSec er lead partner og varetager projektledelsen og administrationen af initiativet. CenSec varetager også ledelsen af de netværkskonsulenter, der skal gennemføre hovedparten af de virksomhedsrettede aktiviteter i projektet. Styregruffunktionen vil blive varetaget af CenSecs bestyrelse.

5. Ressourcer

Udgiftsbudget (t.kr.)	2013	2014	I alt
Klyngeanalyse og metodeudvikling*	2.000	500	2.500
<i>Virksomhedsudvikling i netværk</i>			
- Market & Technology Intelligence	936	624	1.560
- Strategiudvikling	468	312	780
- Produkt- og teknologiudvikling	468	312	780
- Eksport og internationalisering	468	312	780
Specialiseret rådgivning**	2.000	1.000	3.000
Projektgennemførelse	1.555	1.045	2.600
I alt udgiftsbudget	7.895	4.105	12.000

Finansiering (t.kr.)	2013	2014	I alt
Rådet for Teknologi og Innovation*	2.000	500	2.500
EU Regionalfond	1.348	902	2.250
Vækstforum Midtjylland	1.348	902	2.250
Privat medfinansiering (CenSec og DAMRC)	1.198	802	2.000
Andet (specialiseret rådgivning)**	2.000	1.000	3.000
Samlet finansiering	7.895	4.105	12.000

* RTI har som nævnt ovenfor bevilliget CenSec et tilskud på 2,5 mio. kr. til gennemførelsen af klyngeanalysen, metodeudvikling og forberedelse af et innovationsnetværk.

** Finansiering af de specialiserede rådgivningsforløb vil ske via væksthushprogrammerne og virksomhedernes kontante egenbetaling